

Follie het Goyplein

1 Beeldende kunst is dikwijls een integraal onderdeel van onze (onderwijs) projecten. Het kunstwerk aan het Goyplein te Utrecht is als zelfstandig object ontworpen ter gelegenheid van de dag der architectuur. Ons is gevraagd een stedenbouwkundige zeer slechte situatie te zoeken en deze te verbeteren middels een kunstwerk. Het aardige van het project was het feit dat het zowel bij de vakmensen als het publiek zeer hoog scoorde.

Het Goyplein is een der uitvalswegen naar de snelweg. Het is een weinig herbergzame plek met veel doorgaand verkeer. Een plek, die vraagt om een sterk gebaar, dat het opneemt tegen het langsrazende verkeer.

Midden op het driehoekige grasveld van het plein is een driehoekige, transparante, gelijkzijdige piramide geplaatst. Deze piramide is ten opzichte van het grasveld gedraaid en deelt dit veld weer in driehoeken van verschillende grootte. De ribben van de piramide zijn van 12 meter lange rode buis met een diameter van 15 cm. Binnen deze piramide is een tweede, zwarte, iets gekantelde en half zo hoge piramide geplaatst, met de basis naar boven. De top van deze piramide verdwijnt in de grond. In het aldus ontstane centrum van de basis staat een omgekeerde boom.

De strenge geometrie en de scherp met de groene omgeving contrasterende rode buitenste piramide geven het geheel een heldere en krachtige uitstraling. De zwarte binnenste piramide

deelt het geheel in facetten als een diamant, tegelijkertijd nonchalant door zijn zwarte kleur en zijn lichte kanteling. De boom met zijn grillig gevormde "verkeerde kruin" vormt op meerdere fronten een contrast.

De vormgeving verloopt trapsgewijs van strenge orde naar chaos. Tegelijkertijd vormen de elementen een eenheid, waardoor orde en chaos onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Er ontstaat een "dynamische evenwicht". Het kunstwerk biedt zich aan de snelle blik van de automobilist aan als eenheid; voor een langere beschouwing blijft er nog veel te ontdekken over.

Historisch perspectief

Het project werd in 1993 uitgevoerd. In 1999 bracht de Council for British Archeology naar buiten dat er 4000 jaar geleden in Norfolk een tempel is gevonden met een waarde zoals Stonehenge, maar nu gemaakt met 54 eiken stronken, waar binnen een eik met de wortels omhoog, als altaar. De overeenkomst met ons kunstwerk is bijzonder.

Projectgegevens

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht
 Ontwerp: René van der Wiel, Anke Colijn
 Aannemer: VIOS bouw BV

3 **Ooit en nu: hoe een kunstwerk van iedereen kan zijn**

Vroeg in 2004 was het zover dat de boom in het kunstwerk op het Utrechtse Goyplein vervangen ging worden. Voor velen zullen de openbare visuele werken langs de snelweg betekenisloos zijn. Elke dag rijden er talloze mensen langs evenzovele karakterloze producten die geen ziel wat zegt. Voor dit werk op het onooglijke Goyplein geldt dat niet.

Makers Anke Colijn en René van der Wiel wilden vooral iets dat je niet zomaar zou vergeten. Dat je bij zou blijven. Niets op dat onprettige plein zette je aan tot enige introspectie, dus waarom niet iets er neerzetten dat dat wel ontlokte? De boom werd een mengsel van de geometrische ruimte waar hij staat, het plein, en een natuurlijke tegenreactie daarop, in de

feekes & colijn

vorm van de warrige wortel-kruin van een boom.

Het project maakte veel los bij de buurt. Men begon het plein te associëren met de boom, de plek had een karakter gekregen. Men refereerde aan de boom om te duiden waar men zich bevond - zoals de opzet ook ooit was.

Des te sprekender dat er op een zeker moment veel stemmen opgingen roepende dat het beeld onderhouden moest worden. Door de massaliteit van de mening besloten diverse sponsors de handen in elkaar te slaan en werd de boom vervangen. Toen de nieuwe boom er stond, bleek waarom - de buurt kende het oorspronkelijke beeld, het stond nog in hun geheugen gegrift. En die wilde haardos in het midden van de metalen piramide is nu weer terug.

